

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

XI priores dies complectens

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1863

De S. Brithwaldo, Sive Berthwaldo Archiepiscopo Cantuariensi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72708](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72708)

a ret. Beatum vero Adrianum Abbatem a Viridiani monasterii, quod erat non longe a Neapoli Campaniae, Afrum natione, monasterialibus et Ecclesiasticis disciplinis sancte informatum, caelesti ac mundiali philosophia, Latina quoque et Graeca lingua eruditum, adeo Roma noverat, ut nullum magis Angliae institutorem optaret; aut tandem pro illo non alium quam quem ipse approbaret, et suo comitatu et suffragio confirmaret.

2 Ibat ergo athleta Dei Adrianus cum B. Theodoro sanctisque sociis, laboriosa peregrinatione, ad omnem patientiae palmam paratus. Illustrissimus autem Adrianus, quia frequenti legatione per Gallias famosus erat, ad cumulum praemiorum detentus est a Duce Francorum Ebroino, quasi legatus Imperatoris ad Reges Britanniae contra regnum, quod ipse maxime procurabat. Sed tandem innocens repertus, et ad Angliam libere dimissus, regimen monasterii S. Augustini Cantuariae suscepit. Congregata autem discipulorum caterva metricae artis, astronomiae, et arithmeticae Ecclesiasticae disciplinam, intersacrorum apicum volumina suis auditoribus tradidit; ut quidam eorum discipuli Latinam Graecamque linguam aequae ut propriam, in qua nati sunt, noverint. Sed et sonos cantandi in Ecclesia, quos eatenus in Cantia tantum noverant, ab hoc tempore per omnes Anglorum Ecclesias discere coeperunt.

3 Anno autem Domini septingentesimo octavo sanctus Pater Adrianus bonis operibus et exemplis plenus, migravit ad Dominum, v Idus Januarii, et in monasterio suo sepultus est quadragesimo primo scilicet anno, ex quo in Angliam missus fuit. Reliquit autem sanctum et doctissimum Albinum discipulum suum, sibi successorem.

4 Post mortem vero multis effulgens miraculis, nautas Anglorum quosdam ad Frisonum littora apulsos, ab invasione hostili citius liberavit. Nam cum essent ab irruente turba opprimendi; invocato Sancti suffragio, celeri turbine in alta pelagi propellente, ad optatum illaesi portum pervenerunt.

5 Mortuum resuscitavit: et inter paganos cum quidam Christianus peregrinus sub elevato jam percussoris gladio, Sancte Adriane adjuva me, exclamando proferret; percussor eadem hora trucidatur, et captivus liberatur.

6 Conflagrata, in qua requiescit, ecclesia, in visu cuidam viro apparuit, dicens: Vade et dic Episcopo b Dunstano: Haec tibi mandat famulus Christi Adrianus: Tu in domibus diligenter coopertis requiescis; et mater Domini nostri, atque nos domestici sui, omni caeli jacturae patemus. Quo audito Dunstanus ecclesiam S. Mariae reparat: quam aeterna dulcedine raptus singulis c noctibus frequentare solebat. Nocte autem quadam idem Episcopus ecclesiam ingressus manifeste vidit S. Adrianum inter choros caelestium

Retinetur in Gallia ab Ebroino.

Præficitur monasterio S. Augustini.

Cantum Ecclesiasticum, atque docet.

Moritur.

Claret miraculis: ab hostibus liberat.

Mortuum suscitavit.

Alium a morte subito eripit.

b Jubet ecclesiam D. Virginis restaurari.

c

cum ipsa mundi Domina collaudantem Dominum.

7 Cum puer quidam doctoris sui verbera timens, Adriani tumbae fugiendo adhaereret, et invocans Sanctum ictibus afficeretur; dum tertio altius dexteram Doctor elevaret; stetit elevatum in alta brachium, plurima diei parte tenens irreflexum. Demum ab ipso, quem afflixerat, parvulo veniam suppliciter petiit: et ipso interveniente solutum et sanum brachium demum recepit.

8 Offendens puer alius doctorem suum, dum ad tumbam S. Adriani, ejus auxilium implorando, confugeret; rapitur a magistro suo, qui ait: Nec ipso, inquit, Christo adveniente impunitum dimitterem te. Et ecce illico columbam candidissimam in vertice tumbae S. Adriani conspexit: quae clementer submisso capite, et expansis alis, veniam pro parvulo implorare videbatur. Perterritus ergo doctor puero pepercit, coram Sancto se projecit, et veniam suae obstinatiae humiliter imploravit. Columba vero ad summam ecclesiae tecta evolans, ab oculis ejus disparuit.

9 Vir quidam S. Adriano valde devotus, pro suis commissis ipsum apud Deum intercessorem fore jugiter flagitabat. Cumque repentina morte praeventus fuisset, quidam ei familiarior continuis precibus pro anima ejus Dominum exorare non cessabat. Cui demum soporato defunctus lineis indutus apparens, dixit: Scito, inquit, quod peccatis meis exigentibus cum daemone traditus essem potestati; tanquam stella matutina radians, subito advenit B. Adrianus, advocatus meus, cum splendida facie, et columbina specie, qui cunctis excussis adversariis eripuit me: et ante tribunal aeterni judicis tremendum constituit. Vidi enim vultum Domini erga me terribilem valde, qui S. Adriano conversus ait: O Adriane, inquit, hunc praevicarium et meis praecipis non obtemperantem quare huc adduxisti? Cui ille, o Domine clementissime, et misericors aeternae pro tui nominis honore mei memoriam semper habuit: et apud te intercessorem et protectorem me constituit. Hac placatus Dominus satisfactione, sensi faciem Domini erga me fore serenissimam, et a d culpis meis absolutus in custodia advocati mei Adriani me tradidit Dominus, sub cujus protectione vivo feliciter et aeternaliter conregnabo.

a Beda et alii Nigidani, aliqui Neridani. Trithemius Heridanensis.

b S. Dunstanus rexit Ecclesiam Cantuariensem annis xxix, ab anno cmlx, ad an. cmlxxxviii. Ejus vitam dabimus xix Martii.

c Dicitur in ejus vita ad monasterium beatissimorum Apostolorum Petri et Pauli quadam vice ex more circa mediae noctis silentium perrexisse, ibique Deo se diutius in oratione prostravisse. Egressus vero, ad oratorium beatae Dei genitricis et perpetuae Virginis Mariae, quod in orientali ipsius monasterii parte situm est, eadem facturus divertisse, etc., adduntur variae Sanctorum, et ipsius Deiparae Virginis apparitiones.

d Haec sane intelligenda, quod in extremis contritionem ei impetraverit S. Adrianus.

EX JOAN. CAPGRAVIO. Apparet S. Dunstano.

Puerum a plagis liberat.

Item alium.

De salute periclitanti subvenit.

d

DE S. BRITHWALDO, SIVE BERTHWALDO

ARCHIEPISCOPO CANTUARIENSI.

AN. CH. DCCXXXI. IX JANUARI. S. Brithwaldi natalis.

Sancti Brithwaldi, vel Brithwaldi, aut Berechtwaldi natalem IX Januarii celebrant Carthusiani Coloniens. in Addit. ad Usuard. Bertwaldi Archiepiscopi Cantuariensis Confessoris, Galesinius: Cantuariae item S. Bertwaldi Episcopi et Confessoris. Wion: Item Cantuariae S. Bertwaldi Episcopi et Confessoris, qui ex monasterii, quod Raculfum nuncupatur, probatione diuturna, ob vitae meritum ad Ecclesiae illius regimen assumptus, plenus bonis operibus quievit in pace. Similia habent Martyrologia Germanicum et Anglicanum, Menardus, Dorganius, Ghinius, Ferrarius,

et alii. In Florario Sancti. ms. refertur XIII Januarii: In Anglia apud Cantuariam depositio S. Bertwaldi Episcopi et Confessoris anno salutis dcccxxx. In Kalendario ms. ord. S. Benedicti IV Januarii. S. Brithwaldi Archiepisc. Cantuariensis in Anglia, primo Abbatis Monasterii Raculfe.

2 De eo haec scribit Beda lib. 3, hist. Eccles. gentis Anglor. cap. 9. Successit Theodoro in Episcopatu Berechtwaldus, qui erat Abbas in monasterio quodam juxta ostium Aquilonare fluminis Genlade positum, quod Raculf nuncupatur; vir et ipse scientia scripturarum

Fili ex Abbate Episcopus.

EX VARIIS.

scripturarum imbutus, et Ecclesiasticis simul ac monasterialibus disciplinis summe instructus, tametsi prædecessori suo minime comparandus. Qui electus est quidem in Episcopatum anno Dominicæ incarnationis sexcentesimo nonagesimo secundo, die primo mensis Julii, regnantibus in Cantia Wichtredo et Suehardo; ordinatus autem anno sequente, tertio die Kalendarum Juliarum Dominica, a Godwino Metropolitano Episcopo Galliarum, et sedit in Sede sua pridie Kalendarum Septembrium Dominica: qui inter multos quos ordinavit Antistites etiam Gebmundo Rhofensis Ecclesiæ Præsule defuncto, Tobiam pro illo consecravit, virum Latina et Græca et Saxonica lingua, atque eruditione multiplici instructum.

Moritur 9 Januar.

3 De ejus morte agit idem Beda lib. 3, c. 24. Anno Dominicæ Incarnationis dccxxxi Bertwaldus Archiepiscopus, longa consumptus ætate, defunctus est die quinto Iduum Januariarum, qui sedit annos 37, menses 6, dies 14. In Epitome quoque historia: Anno dccxxxi, Bertwaldus Archiepiscopus obiit. Ejusdem meminit Willielmus Malmesburiensis lib. 1, de gestis Pontificum Anglorum, Rogerius de Hoveden priori parte Annalium, qui citans Bedam ait 732, obiisse Brechtwaldum. Mat-

theus Westmonasteriens. anno gratiæ 731, at de ejus electione agit anno 692. Trithemius lib. 4, de viris illustribus Ord. S. Benedicti cap. 63, qui Berchualdum vocat.

4 De Bertwaldo ita scribit Harpsfeldius secul. 8, cap. 2. Theodorum excepit Brithwaldus, Cantianam regionem gubernante Withredo. Permansit in Ecclesiastica administratione triginta septem annos, menses sex, dies quatuordecim, obiitque anno septingentesimo trigesimo primo, quarto Iduum Januarii. Vir, inquit Beda, scientia scripturarum imbutus, et Ecclesiasticis simul ac monasterialibus disciplinis summe instructus. Quidam tradunt eum fuisse Glasconium, et in celebri ea societate educatum, tandemque post Worgresium, quartum illius loci Abbatem. Synodum habuit Londini, in qua imaginum adorandarum causa tractata est, de qua apertius, cum ad Occidentales Episcopos ventum erit, disseretur. Ordinatus vero est a Goodwino Galliarum Archiepiscopo, ad annum sexcentesimo nonagesimum tertium. Scripsit vero Brithwaldus de origine cenobii Eveshamensis, vitamque Eguini Wictiorum Episcopi. Hæc ille. De S. Egvino agemus xi Januarii.

Putatur Glasconia Abbas fuisse.

Scripsit vitam S. Egvini.

VITA S. EUSTRATII THAUMATURGI, EX MENÆIS GRÆCORUM.

SECVL. IX. IX JANUARI. a b S. Eustratii patria, parentes, institutio. c d e f Vita monastica.

a Eustratius e b Tarsia, (sic indigitata regio est, Optimatum) ordini subjecta, vico Bitziano, religionis admodum parentibus et copiosis Georgio et Megethone oriundus; ab illis honeste eductus et institutus, cum annum ætatis vigesimum exegisset, cælesti incensus ardore, profugus parentes reliquit, et ad c Olympi oras, d Augari cœnobium adit, in quo e Gregorius et f Basilius ejus avunculi omni virtutum genere et exercitatione elucebant. Ab his receptus, et comam tonsus laboriosum illud monachi vitæ genus amplexatus est.

Religiosa virtutes,

somni ratio,

præfectura,

g h

i

k labores pro Ecclesia.

l

m

heditus ad monasterium,

2 Voti compos, omnibus domesticis, summa cum animi alacritate et mentis demissione, nulla prorsus cura vitæ præsentis habita, abjectis omnibus ministravit; nisi quod cilicinum cucullum et melotam retineret, in qua somnum (ubi ubi nox illum oppressit) modico tempore caperet: nullum enim certum ad quiescendum locum legebat. Fertur numquam supinus jacuisse postquam rebus humanis nuntium remisit, neque totis septuaginta quinque annis, quibus cursum vitæ, certamenque exercitationum peregit, dormiturus in sinistrum latus corpus deposuisse.

3 Sanctis vero illis, qui monasterio præfuerunt, vita functis, eximio huic cura monasterii demandata est, ipsorum impulsu fratrum, ut præfecturam susciperet, inducto. Postquam vero immanis ille vereque cognominatus g Leo, a Bulgarico reversus bello, imperium h Michaelis religiosissimi Principis invasit; Michaelem quidem, qui illum humanissime exceperat, et conjuge et i liberis spoliatum in vinculis habuit, attonsumque in monachum, in objectam, e regione k insulam exulatum eiecit, ac sopitam ante Iconomachorum sectam revocare conatus est; hic omnibus sua (monasteriorum et solitudinum) domicilia relinquens, et ipse, magni illius l Joannicii hortatu, m in patriam venit.

4 Restituito dein Ecclesiæ sacrarum imaginum cultu et veneratione, sancti quoque Patres signis ac miraculis clari suas quisque ædículas repetivere; quando et divinus iste Eustratius postliminio ad suum se cœnobium contulit: ubi per totos dies fratrum labores labore suo adjuvit; noctes vero pervigili statione genibus insidens exegit. Atque nihilominus dum

divina psalmodum ex more odaria cantarentur, ipse sanctitas, assidue intra sacrarium, Kyrie eleison, seorsum clamitabat. n Miranda porro opera que designavit, ob ingentem eorum copiam tradi literis per compendium non possunt, quæ quidem quantopere Deo studia sua probavit, certo fuere argumento.

5 Tandem hinc emigraturus, coactos qui sub ejus præfectura vixerant, in hæc verba compellavit: Fratres ego in confinio mortis versor; vos etiam atque etiam hortor ac rogo, uti depositum, quod accepistis fideliter custodiatis, haud ignari, præsentia omnia fluxa futura vero esse sempiterna. Enitimini ergo ut in censum Beatorum referamini. Hæc effatus, benedixit omnibus precatus, cruce illos signavit, et sublati in cælum oculis: In manus, inquit, tuas Domine commendo spiritum meum: et grato quietis somno consopitus obdormivit in Domino, o cum annos vixisset quinque supra nonaginta. Deus nobis ejus deprecato misericordiam impertiatur, Amen.

a Eustratius appellatur a Baronio lomo 9, An. Eccl. an. Ch. 831, num. 49, ubi bene observat, ab hoc diversum illum Eustratium monachorum Præpositum, in hæresim occulte lapsum, atque a S. Theodoro Studita (cujus ad eum epistolam recitat ibid. num. 47) correctum. Eustratius hic in gestis S. Joannicii, a Baronio citatis, dicitur apud Lipomanum, et Sarium; et ευστρατιος in ms. Græco bibliothecæ Medicæ Regis Francorum.

b Non est, inquit Baderus, hæc Cilicia, nec vicus Bitzianus in Cilicia, sed urbs Calabriae, Antonio Caprasie, ut Gabr. Barrius docet. Hæc a Leandro Alberto ita describitur: Tarsia senis a Bisiniano milliariibus, inter montes, antiquum, ut incolæ perhibent, oppidum opulentumque, ac frequens, agro quoque rerum ad vitam utilium fertili. Crathis ad levam præterfluit. Hanc Tarsiam observat Cluverius lib. 4, Italiae antiquæ, ex itineris ductu, milliium intervallo, ac vocabuli quadam similitudine, esse Tabule Caprasiam, seu Antonini plurali numero Caprasias. Verum de tertia Tarsia regione Bithyniæ hic agi nobis indubiatum est, quod S. Joannicius etiam ex Bithynia sit oriundus, et reliqua de monte Olympo, monasterio Agaurorum, etc. concordent. Tarsium etiam, sive ταρσιας, aut τασσιας, constituit Stephanus Bithyniæ urbem et regionem. Tarsia Asiae minoris circa Bithyniam regio est Porphyrogenneta, et Nicomedie vicina urbs Nicetæ apud Ortelium.

c Ex montibus duodecim, Olympi vocabulo insignitis, hic ille est quem Ptolomæus lib. 5, Geographiæ cap. 1, Mysiæ Olympum montem appellat. Ita enim de S. Joannicio auctor ejus vitæ: Cum vidisset montem, qui supereminet a dextera Bithynia, qui apud nos vocatur Olympus, concepit animo vitam quietam et amantem solitudinis. Hæc ex sequentibus magis confirmabuntur.

d Græce πρὸς τὸν μόνον τοῦ Ἀσπύρου. In vita S. Joannicii: In transitu vero (a monte Olympo) cum accessisset ad Agaurorum monasterium